

Fejlesztéspolitika 2014 után

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Jelentem, megkezdjük az államreformot a fejlesztéspolitikában: egy pályázóbarát, ügyfélközpontú, egyszerű, gyors, átlátható, befolyás-mentes, költségtakarékos, hatékony és szolgáltató állami rendszert építünk ki a támogatói oldalon.

Bizonyára hallották a jó hírt: a múlt pénteken Brüsszel jóváhagyta a partnerségi megállapodást. Új időszámítás kezdődött, formálisan is kezdetét veszi az új uniós támogatási időszak, benne több mint 34 ezer euronyi támogatási lehetőséggel.

A feladat, hogy megfeleljünk nem kicsi, de bizakodunk, mert nem tűnt kisebb kihívásnak az sem, amikor 2010-ben vagyis a most záruló 2007-13-as fejlesztési ciklus közepén úgy vettük át a fejlesztéspolitika irányítását, hogy a rendelkezésre álló 8200 milliárdból alig 970 milliárd volt kifizetve a kedvezményezettek felé.

Minden intézkedést megtettünk amit tudtunk: intézményi és eljárási szabályokat változtattunk, Brüsszelbe jártunk, csak hogy legalább az esélyét megteremthessük annak, hogy minden nekünk járó pénzt hazahozzunk.

Nem volt könnyű, de foci hasonlattal élve: megfordítottuk a meccset a második félidőben, és mára csak minimális oddsal fizetnének a fogadóirodák arra, hogy veszíteni fogunk. Csak az idei évben 1075,72 milliárd forintot fizettünk ki a kedvezményezetteknek, a teljes ciklusban pedig a pályázókhoz már több mint 6100 milliárd forintot juttatunk el. Minden eshetőségre felkészültünk: több forrást kötöttünk ugyanis le támogatói döntéssel, mint amennyi forrásunk van, jelenleg 110 %-on 9500 milliárd forintos kötelezettségvállalási szinten állunk.

Olyan időben vagyunk ugyanis, ahol nem pusztán az új időszak sikeres indulását kell garantálnunk, de még közel két évig a 2007-2013-as programokat is sikerre kell vinnünk.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Rengeteg tanulsággal szolgált számunkra a 2007-2013 közötti időszak, az elmúlt hét év tanulságai felhasználhatóak lesznek a most induló periódus során. Az egyik fontos változás a **párhuzamos pályázatok megszüntetését eredményezi**, ehhez pedig a keret átstrukturálására volt szükség. Az új rendszerben a teljes pénzügyi keret **60 százalékát**, szemben a korábbi 16 százalékkal közvetlen **gazdaságfejlesztésre fogjuk fordítani**. Abban hiszünk ugyanis, hogy egy erős és versenyképes Magyarország felépítéséhez a fenntartható, magas hozzá adott értékű termelésre és a foglalkoztatás bővítésére alapuló gazdasági növekedést kell támogatni az uniós forrásokkal is.

Szakítani fogunk a szocialista kormányok nem kellően körültekintő tervezési folyamatával is. 2007 és 2009 között számos olyan beruházás kapott támogatást, melyek jó része a mai napig nem fejeződött be. És ami igazán fájó ezekben, hogy az akkor odaítélt források éveken keresztül felhasználatlanul álltak. A jövőben ezért csak olyan fejlesztések kapnak pozitív elbírálást, amelyek állami támogatás nélkül, saját forrásból is fenntarthatóak lennének, és az uniós támogatási forma segítséget, nem pedig mentőkötelet jelent számukra.

Ebben a tekintetben kapcsolódunk az Önök szakterületéhez. Megtanultuk ugyanis, hogy a kedvezményezettek nélkül nincs eredményes és sikeres fejlesztéspolitika. Az intézményrendszernek ugyanis az alapvető érdeke a szabályszerű forrásfelhasználás biztosítása. Ennek egyik sarkalatos tényezője a kedvezményezettek pénzügyi helyzete, mely nagymértékben meghatározza

a projektmegvalósítás sikerét. A korábbi időszak során szerzett kedvezőtlen tapasztalatunk, hogy több esetben a projektgazdák romló anyagi helyzete gondot okozott a projektlebonyolítások során, és projekt leállásokat, nem megvalósult, félbe hagyott fejlesztéseket eredményezett.

Fejlesztéspolitikusként ezért engedjék meg nekem, hadd mondjam ki: nekünk az a legjobb, ha a lehető legkevesebb felszámolással találkozunk a projektek fejlesztése, végrehajtása során.

Ennek érdekében a fejlesztéspolitikai intézményrendszer folyamatosan figyelemmel kíséri az uniós támogatásokban részesült kedvezményezettek helyzetét, különös tekintettel azok esetleges fizetésektelenségének bekövetkezésére vagy megszüntetésükkel összefüggésben indult eljárásokra.

A figyelem nyilván nem csak a felszámolási eljárások indítására irányul, hanem amellet kiterjed a projektek végrehajtásánál szintén sok problémát eredményező, a kedvezményezett ellen adósságrendezési, végelszámolási, kényszertörlési vagy a megszüntetésére irányuló egyéb eljárás vagy csődeljárás kezdeményezésére, indítására is.

Ha ezen eljárások mégis keresztezik egy – egy konkrét projekt végrehajtását, a fejlesztéspolitikai intézményrendszernek kezelnie kell ezt a korántsem kívánt helyzetet abból a célból, hogy mind a tényleges fejlesztés végrehajtása, mind a fejlesztéspolitikát, tehát az országot érő anyagi kár tekintetében minimalizálja a várható veszteségeket.

A fejlesztéspolitikai intézményrendszer számára több lehetőség is nyílik erre, melyek közül igyekszik kiválasztani a célnak leginkább megfelelő megoldást. Egyrészt rendelkezik olyan projekt-végrehajtást ellenőrző szervezetekkel, informatikával, eljárásrenddel, melyek alkalmasak lehetnek a jelzett veszélyek időbeni felismerésével. Arról nem is beszélve, hogy mind a jogszabályok, mind a

támogatási szerződés előírja a kedvezményezett számára a támogató haladéktalan tájékoztatását, amennyiben vele szemben felszámolási eljárás indul.

A gyors információ-szerzés valódi lehetőséget adhat a támogató számára azon jogi előírás alkalmazására, mely őt a felszámolási eljárás megindításától számított 20 napon belül egy vizsgálat végrehajtására szólítja fel. A támogató azt mérlegeli, hogy **az adott projekt egy másik projektgazda közbelépésével megvalósítható-e**, azaz sor kerülhet-e a projekt átadására, a felszámolás alá került projektgazda kicserélésére. Ha ez megoldható, a korábbi kedvezményezettel szembeni felszámolási eljárás ugyan zajlik tovább, de a fejlesztéspolitika szféráját nem éri kár: a támogatást nem kell visszakövetelni, és a fejlesztés is megvalósul.

Amennyiben a projekt egy új kedvezményezettnek nem adható át, a felszámolási eljárás alá kerülő projekt s annak fejlesztési célja már nem menthető meg. Ebben az esetben a támogató eláll a támogatási szerződéstől.

A 2007-2013-as európai uniós időszakban összesen 27,7 Mrd Ft összegre leszerződött – 1021 projekt esetében történt szerződésmegszüntetés felszámolás miatt. A legtöbb felszámolás a GOP keretében meghirdetett pályázatok esetében történt, összesen 782 projekt zárására nem került sor emiatt. Kiemelkedően magas még a Közép-Magyarországi Operatív Program keretében támogatást nyert kedvezményezettek körében a felszámolás miatti szerződéstől való elállások száma. Ezen esetekben nem volt lehetőség a projekt másik projektgazda részére történő átadásának.

Az elállást követően a fejlesztéspolitika (s persze az ország) vesztesége nagyban függ attól, hogy milyen értékű biztosíték áll a támogató rendelkezésére a törlésre kerülő projekt tekintetében.

Megfelelő biztosítékok megléte esetén, azok érvényesítésével, a támogatót nem éri anyagi kár abban az esetben sem, ha a kedvezményezett önként nem teljesítette visszafizetési kötelezettségét, melyre, lássuk be, elég nagy az esély egy felszámolási

eljárás alá kerülő cég esetében.

És ekkor lépnek be Önök a képbe, és függ a mi sikerünk azon, Önöknek hogyan sikerül az eljárásukat zárni.

A támogató ugyanis köteles a **folyamatban levő felszámolási eljárásba bekapcsolódni, illetve követelését bejelenteni.**

A felszámolási eljárásban az **állami adóhatóság** jár el **hitelezőként** a kedvezményezettet terhelő visszafizetési kötelezettségre vonatkozó követelés tekintetében.

Nagy a tét: ha sikerül visszaszerezni a támogatást, azt újra ki tudjuk osztani. Ha nem, az végső veszteség az ország számára.

Összegzésként a fizetéseképtelenségi helyzetbe került kedvezményezettekkel kapcsolatosan elmondható, hogy az uniós támogatások szempontjából kiemelt jelentőségű, hogy a **felszámolási eljárás mielőbb befejeződjön**, a követelés minél nagyobb összegben megtérüljön, ugyanis az így befolyt összeget a programozási időszakon belül újabb projektek finanszírozására lehet felhasználni, így az EU támogatás nem vész el, az abszorpció nem sérül.

Fenti gondolatmenetre alapozva a 2014-2020-as új rendszerben a **fenntartható és életképes projektötletek** megvalósítását új eljárásrenddel tervezzük támogatni. Célunk, hogy a szolgáltató állam minden olyan adminisztratív feladatot maga lásson el, amely korábban a pályázókat terhelte, annak érdekében, hogy azok a fejlesztésük érdemi ügyeivel foglalkozhassanak. A korábbi időszakhoz képest a főbb változások az egyszerűsítés és a bürokratikus, pénzügyi terhek csökkentésére irányulnak.

Fontosnak tartjuk, hogy az új pályázati rendszer sokkal egyszerűbb, tisztességesebb és sokkal olcsóbb legyen. Általában azt várjuk el mindenkitől, aki uniós

forráshoz akar jutni, hogy **képes legyen önállóan megírni a pályázatát és lebonyolítani a projektjét**. Nem hagyjuk, hogy a pályázatírás pénzei és például a projektmenedzsment rátelepedjenek az uniós forrásokra, és hogy ezzel a kivitelezésről vonjanak el forrásokat. Minden "lágy költséget", gyanúsán felhasználható pénzt és virtuális munka után járó pénzt meg fogunk szüntetni. Azok a pályázók, akik nem rendelkeznek kellő kapacitással, azoknak a megyei önkormányzat hivatala fog segíteni a **Széchenyi Programirodán** keresztül.

Az új eljárásrenddel a szándékunk, hogy csökkentjük a projektek elindítását és lebonyolítását korábbi időszakban sokszor akadályozó, a kedvezményezettekre jelentős pénzügyi terhet rakó szabályozásokat.

Ennek keretében:

- könnyítjük a biztosítékok nyújtásának rendszerét:

Az elmúlt időszakban jelentős terhet rótt a kedvezményezettek a biztosítéknyújtás kötelezettsége, mely sok esetben a támogatási szerződés megkötésének, a projektek indításának elhúzódását okozta. A támogatás visszafizetésének biztosítéka a 2007-2013-as időszakban a bankgarancia, az ingatlan jelzálogjog illetve a kezességvállalás lehetett, mentesség többnyire alanyi és tárgyi jogon járt.

A 2014-2020-as időszakban ezen a területen jelentős könnyítéseket tervezünk. Az új rendszerben méltányolásra kerül a kedvezményezetteknek a közterhekhez való hozzájárulás során tanúsított jogkövető magatartása, és így terveink szerint nem kell biztosítékot nyújtani azoknak,

- akik a **közteherviseléshez való hozzájárulás alapján érdeemesek** a biztosítékmentességre, azaz pl. legalább két lezárt üzleti évvel rendelkeznek, eredményük pozitív és adóteljesítményük legalább akkora, mint az igényelt támogatás összege,

- akik vállalják a támogatási szerződés hatálya alatt **évente egy alkalommal a NAV általi teljes ellenőrzést.**

Ezzel együtt természetesen szükséges lehet a **vállalkozások vezetőinek személyes felelősségvállalása** és ennek erős **szankcionálása**: vissza nem fizetés esetén pl kizárhatóak lesznek a támogatásokból több évre is a terveink szerint.

Könnyítés lesz, hogy a biztosíték mértéke a **fenntartási időszakban csökkentésre (50%-ról 10%-ra) kerülhet**, amennyiben a megvalósítási időszakban nem történt szabálytalanság, ill. az indikátorokat határidőben teljesítették.

Újdonságként, a biztosíték egyik formájaként jelenhet meg a gazdasági társaságok által megvalósított alacsony kockázati szintű projektek (pl.: GINOP KKV, EMVA) esetében a **kötelező felelősségbiztosítás.**

További projektfinanszírozást támogató intézkedések között tervezzük:

- **a halasztott önerő** alkalmazását. Azaz a saját erőt a projekt befejezéséig kell rendeznie a kedvezményezettnek és mindössze a támogatási összeg kimerítését követően kell az utolsó kifizetési igénylés(ek)ben szereplő számlákat önerőből fizetnie.
- **gördülő előlegnyújtással** a korábbi utófinanszírozás által okozott nehézségeket megszüntetjük. Az előlegnyújtással a projektek folyamatos előfinanszírozása valósul meg.

További tehercsökkentésként maximalizálni kívánjuk az általánycastleásokat:

- A projekthez közvetten kapcsolódó költségek projekten belüli aránya 15% alatt marad.

- százalékos mértékük korlátozásra kerül, pl. projektmenedzsmentre a korábbi 2-12% helyett 2,5%, műszaki ellenőri szolgáltatásra 2-7% helyett 1%, tájékoztatás, nyilvánosság biztosítására a korábbi 0,5-2% helyett 0,5% vehető igénybe.

Láthatják, megvan a szándék, hogy gyökeresen új alapokra helyezzük a fejlesztéspolitikát.

De nem csak a módját változtatjuk meg a támogatások osztásának, hanem az intézményét is. Azt is mondhatnám, a források átgondolt fókuszának intézményi kereteket is adtunk: visszakapták ugyanis a szaktárcák a stratégiájuk megvalósításához szükséges uniós forrásokat. A Miniszterelnökség pedig erős koordinációs jogkörei révén folyamatosan nyomon fogja követni és útba fogja igazítani a fejlesztési pályát, ha kitér az eredeti terveinktől.

Nagyot léptünk, mert nagyra törünk: 34 ezer millió Euro értelmes és eredményes elköltését kell biztosítanunk. Nem elég jónak lennünk, minden pillanatban a legjobbnak kell lennünk, mert minden egyes elvesztett forint elvenne a közös jövőnkől.

Biztosíthatom Önöket: keményen és felelősen fogunk dolgozni azért, hogy amikor majd hét év elmúlva eljövök Önökhöz bejelenteni az újabb fejlesztési ciklust, akkor büszke mérleget vonhassak le.

Addig is, az Önök munkájához is sok sikert és kitartást kívánok!

Háttér:

Csődeljárás – Az eljárás során az adós cég - a csődegyezség megkötése érdekében - fizetési haladékot kap, és csődegyezség megkötésére tesz kísérletet.

Felszámolási eljárás – Az eljárás célja, hogy a fizetése képtelen adós jogutód nélküli megszüntetése során a hitelezők a csődtörvényben meghatározottak szerint kielégítést nyerjenek.

Végelszámolás – A nem fizetőképtelen cég jogutód nélküli megszűnése esetén indítható eljárás, melyről a cég maga dönthet.

Kényszertörlesztés – Ha a cég a végelszámolást 3 éven belül nem fejezte be, vagy ha a végelszámolás általános szabályaira történő áttérést nem hajtotta végre, illetve a cég jogutód nélküli megszűnését előidéző ok következett be, és végelszámolási eljárás lefolytatásának nincs helye, a cégbíróság kényszertörlesztési eljárás keretében megszüntnek nyilvánítja a céget.

Adósságrendezési eljárás – Az adósságrendezési eljárás megindulását az adós, illetve bármely hitelezője kérheti a bíróságtól abban az esetben, ha az adós az elismert követelését 60 napon túl elmulasztotta kiegyenlíteni vagy jogerős és végrehajtható hatósági (bírósági) határozatban szereplő fizetési kötelezettsége áll fenn.